

ՉԵՌԻՔԵՐՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԽՆԻՐՆԵՐ

Սովետական Միության կոմունիստական կուսակցության XXV և Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության XXVI Համագումարների նախօրինակ, մի կուսգործը չարացրեցին ՍՄԿԿ XXIV Համագումարից հետո անցած ուղուն, ամենայն պարզորոշությամբ տեսնում ենք սովետական երկրի ժողովրդական տնտեսության, գիտության և մշակույթի փայլուն ճառագայթումները, ստեղծված այն հասարակ նախադրյալները, որոնք նոր տեսարաններ, բարգաձանման, աշխատավորների կենսամակարդակի հետադարձ բարձրացման ամուր հիմք են հանդիսանում:

Այսպես է, որ մեր երկրի հասարակական-տնտեսական և մշակութային ճառագայթումները, որոնցով պայմանավորված է ժամանակակից գիտատեխնիկական հեղափոխությունը, սերտ կապված են գիտության նվաճումների հետ: Ի՞նչ դա բնական է, չէ՞ որ գիտությունը ոչ միայն լուծում է իր «սեփական» բուն գիտական խնդիրները կամ այն պարունակները, որոնք գիտությանն առաջադրում են ժողովրդական տնտեսության ճյուղերը, այլ նաև նախադրյալներ է ստեղծում ժողովրդական տնտեսության ու մշակույթի նոր, մինչ այդ անհայտ ուղղություններ ստեղծման համար: Այս տեսակետից գիտության դերը միշտ մեծ է եղել նաև մեր հանրապետության ժողովրդական տնտեսության փերափոխման, ապագայի տեխնիկայի ստեղծման պատվալուր գործում:

Երկրորդ միայն մեկ օրինակ Մաքսիմալիստական հեռագրությունները մեզ մոտ երկար տարիների ուղի են անցել: Ստեղծվել է աշխարհին հայտնի մաքսիմալիստական գարոջ Ստալինի են հիմնարար արդյունքներ, որոնք կիրառական մագնակներ չեն ունեցել: Սակայն, ընայած դրան, չենց այդ գարոջի նկատմամբ ստեղծվեց կիրառական մաքսիմալիստիկ նոր ուղղություն, որը հիմք դառնալով Հայաստանում կազմակերպելու արդյունաբերության բոլորովին նոր, հեռանկարային հյուսիս մաքսիմալիստական մեթոդների և կառավարող Համակարգի արտադրությունը:

Հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի 30-ից ավելի հիմնարկներ լուրջ հաջողություններ ունեն գիտության ամենաարթն առաջընթացներում՝ տեխնիկական հետազոտություններից մինչև մանրէաբան կենսաբանություն, հնագիտություն, ժամանակակից հայագիտության ուղղություն կառավարող ուսումնասիրությունները:

Ամենարևելի լրագրային հոդվածում թվարկել մեր ակադեմիայում ստացված բոլոր արդյունքները: Եվ նրա կարևորագույններից մի քանիսը:

Շրջանուր հաջողությունների մեջ առանձնակի տեղ են զբաղում Բյուրյակների ատոլագիտաբանում հաստատված ուսումնասիրությունների արդյունքները: Դրանք հարթապատիկ են մեր գիտելիքների առաջընթաց և գալակտիկաներում տեղի անեցող այն մասին, որոնք որտեղ զոր են խաղում տեխնիկական օբյեկտների առաջացման և կոնյուրյալի պրոցեսում: Այդ արդյունքները ծանրակշիռ վկայություն են հզոր գալակտիկաների միջուկների ակտիվության և աստղերի կոնյուրյալի սկզբնական աստղախմբի մասին մեր պատկերացումների:

Զգալի են մաքսիմալիստների հաջողությունները, որոնք կուլտուրային և իրական փոփոխականների ֆունկցիաների տեսության, հասարակականությունների տեսության և այլ ապագաքննարկում ստացել են հիմնարար արդյունքներ: Ախրանիկայի ապագաքննարկում հիշատակման արժան է բարակ առաջական արձաններով ուժեղացված:

Հարթ և տարածական համակարգերի լարվածային ու դիֆորմացված միջակների հաշիման ճշգրիտ և արդյունավետ մեթոդների մշակումը: Ընդհանուր թեորիան և կոնկրետ թեորիան ինստիտուտում առաջին անգամ առաջարկված են նոր գաղափարներ, որոնք մի շարք ֆիզիկական մեթոդների բարձր ճշտության չափման համար հիմնավորում են գերբարձր համախառնության տասնամյակների բեկումնային կոնկրետ օգտագործումը: Ֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտում մշակված են օպտիկական նոր սկիզբ բյուրեղային նյութեր, որոնք լայն կիրառում են գտնվում քիմիային էլեկտրոնիկայում, ոչ գծային օպտիկական համակարգերում և այլն:

Նկատելի ձեռքբերումներ ունեն քիմիական գիտությունների բաժանմունքի ինստիտուտները: Մասնավորապես, մշակված է ազատ առդիվաների մակարդակով բարդ զուգային սեպիցիաների հետազոտման մեթոդ, որի օգնությամբ բացահայտված նոր կոնյուրյալներ ունեն հիմնարար նշանակություն՝ ածխաբյուրեղների օքսիդացման տեսության և պրակտիկայի բնագավառում: Բացահայտված է, որ հիդրոլիզային օքսիդացման արդյունքում ստացված միացությունները օժտված են բարձր կենսաբանական ակտիվությամբ և յարկերով ազդեցություն են գործում սրտային մարմին հիպոտիզությունների բնաբարձր միջոց արգանական քիմիայի ինստիտուտում հիշատակման արժանի են վերջին տարիներին ստեղծված պոլիմեր հակաակտիվացիայի և արիթմիայի հակասաթմայի պրիպարատները, սինթեզված է հայրենական առաջին կոսմետիկական պեյնթիները՝ ֆերիլներ, որի կիրառական փորձարկումը հարթություն է անցնում:

Մեր գիտականների ուշադրությունը կենտրոնացված է եղել երկրի և հանրապետության բնօրրի ուսումնասիրման վրա: Բացահայտված են օրինակաբանություններ, որոնց հիման վրա կազմվել են Հայկական ՍՍՀ տարածքի գիտաբանական հիմնարկների մանրամասն կախարհաբանային-մետաբոլիզմի և սելամաբանականացման քարտեզներ:

Կենսաբանական գիտությունների բաժանմունքի ինստիտուտներում մշակվել են բարձրակարգ բույսերի ծերացման տեսությունը, Հայկական ՍՍՀ տարածքի անտառապատման գիտական հիմնարկները, ուսումնասիրվել են արձևապատկերներ կառավարող անհոգ միջավայրում բույսերի անցման արդյունավետության բարձրացման կանաչները: Մեր ֆիզիոլոգները շարունակել են իրենց ուսումնասիրությունները կենտրոնական և վեգետարի քարտեզի համակարգության գործունեության մեխանիզմների ուսումնասիրության բնագավառում:

Ներդաշնակորեն զարգանում են հասարակական գիտությունները, ըստ որում՝ ոչ միայն նրա օրինական ուղղությունները, այլև մեծ նշանակում գտած նոր ուղղությունները: Պատմության ինստիտուտը հրապարակում է «Հայ ժողովրդի պատմությունը բազմաժամանակյալ, որը բնագրված է Հայ ժողովրդի պատմությունը հետազոտման հանրային միջոցով մեր օրերը: Լեզվի ինստիտուտի կողմից լույս է տեսել «Հայոց լեզվի բացարձակ բուսաբանությունը 4 հատորով: Կազմված են կովկասյան պատմաազգագրական առարկա մի շարք բաժիններ: Եստրեմալում են Հայաստանի պատմական վայրերի հնագիտական պեղումները: Հետազոտություններ են կատարվում գիտության արամաբանության, մեթոդաբանության և փիլիսոփայության ուղղությամբ: մշակվել են գիտատեխնիկական հեղափոխության ֆիլիսոփայական պրո-

լեմները: Ստեղծված է հայկական արվեստի բոլոր ժանրերի բազմաճյուղի պատմությունը՝ հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը: Եստրեմալում է Հայ դասակարգների ստեղծագործությունների ակադեմիական հրատարակությունը: Ուսումնասիրված են հասարակական արտադրության սոցիալիստական քննարկված վերաբերությունները և արդյունավետության բարձրացման պրոբլեմները:

Ակադեմիայում հիմնարար գիտությունների ապագաքննարկում կատարված ուսումնասիրություններից բացի, հատուկ ուշադրություն է դարձվում կիրառական նշանակության հետազոտություններին:

Ընդհանուր թեորիան և կոնկրետ թեորիան ինստիտուտում առաջին անգամ առաջարկված են նոր գաղափարներ, որոնք մի շարք ֆիզիկական մեթոդների բարձր ճշտության չափման համար հիմնավորում են գերբարձր համախառնության տասնամյակների բեկումնային կոնկրետ օգտագործումը: Ֆիզիկական հետազոտությունների ինստիտուտում մշակված են օպտիկական նոր սկիզբ բյուրեղային նյութեր, որոնք լայն կիրառում են գտնվում քիմիային էլեկտրոնիկայում, ոչ գծային օպտիկական համակարգերում և այլն:

Նկատելի ձեռքբերումներ ունեն քիմիական գիտությունների բաժանմունքի ինստիտուտները: Մասնավորապես, մշակված է ազատ առդիվաների մակարդակով բարդ զուգային սեպիցիաների հետազոտման մեթոդ, որի օգնությամբ բացահայտված նոր կոնյուրյալներ ունեն հիմնարար նշանակություն՝ ածխաբյուրեղների օքսիդացման տեսության և պրակտիկայի բնագավառում: Բացահայտված է, որ հիդրոլիզային օքսիդացման արդյունքում ստացված միացությունները օժտված են բարձր կենսաբանական ակտիվությամբ և յարկերով ազդեցություն են գործում սրտային մարմին հիպոտիզությունների բնաբարձր միջոց արգանական քիմիայի ինստիտուտում հիշատակման արժանի են վերջին տարիներին ստեղծված պոլիմեր հակաակտիվացիայի և արիթմիայի հակասաթմայի պրիպարատները, սինթեզված է հայրենական առաջին կոսմետիկական պեյնթիները՝ ֆերիլներ, որի կիրառական փորձարկումը հարթություն է անցնում:

Մեր գիտականների ուշադրությունը կենտրոնացված է եղել երկրի և հանրապետության բնօրրի ուսումնասիրման վրա: Բացահայտված են օրինակաբանություններ, որոնց հիման վրա կազմվել են Հայկական ՍՍՀ տարածքի գիտաբանական հիմնարկների մանրամասն կախարհաբանային-մետաբոլիզմի և սելամաբանականացման քարտեզներ:

Ս. ԱՎԱՐԱՐՈՒՄՆԱՆ Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի վիցե-պրեզիդենտ

